

European IPR Helpdesk

Bilgi Notu

Biyoteknoloji Alanında Fikri Mülkiyet

Haziran 2014

1.	Fikri Mülkiyet ve Biyoteknoloji	2
1.1	Biyoteknoloji alanında Fikri Mülkiyetin farklı şekilleri.....	3
1.2	Biyoteknolojik buluşlarla ilgili patentler.....	4
2.	Avrupa’da Biyoteknoloji ve İnovasyon	9
2.1	İnovasyon döngüsü.....	9
2.2	Biyoteknoloji alanındaki inovasyon döngüsünün Avrupalı aktörleri.....	10
2.3	Açık inovasyon: KOBİler, kamu araştırma kurumları ve büyük ölçekli şirketler arası işbirliği	11
3.	Uygulama tavsiyesi: Biyoteknoloji patent göstergeleri nasıl kullanılır?.....	12
3.1	Biyoteknoloji patentleri nasıl bulunur?	12
3.2	İnovasyon göstergeleri biyoteknoloji patentlerinden nasıl elde edilir?	14
	Yararlı Bilgiler	17

Giriş

Biyoteknoloji genellikle “bilim ve teknolojinin bilgi, mal ve hizmet üretimi için yaşayan ve yaşamayan organizmaların değiştirilmesi maksadıyla yaşayan organizmalara ve bunların bölümlerine, ürünlerine ve modellerine uygulanması” şeklinde tanımlanır¹. Bu tanımlama bilinçli olarak geniş tutulmuş olup modern biyoteknolojinin yanında birçok başka geleneksel veya sınırdaki faaliyetleri de kapsamaktadır. Bu faaliyetler birlikte ele alındığında, yaygın adıyla “Yaşam Bilimleri”nin içinde yer bulurlar.

Biyoteknoloji alanında teknoloji çok hızlı ilerlemesine rağmen yatırımlardan gelir elde edilmesi zaman alır. Bu nedenle, kamu araştırma kurumlarının ve işletmelerin ürettikleri inovasyonları Fikri Mülkiyet Haklarıyla (FMH) korumaları önemlidir çünkü bu haklar sahiplerine belirli süreler için tekel hakkı sağlamak suretiyle araştırma ve geliştirmeye yapılan yatırımlardan gelir elde edilmesi için temel oluştururlar.

¹ “Biyoteknoloji istatistikleri için bir çerçeve”, OECD, Paris, 2005.

Bu bilgi notu ile aşağıdaki konulara ilişkin kısa bir tanıtım yapılması amaçlanmaktadır:

- Fikri Mülkiyetin (FM) biyoteknolojiyle bağlantılı olan ve özellikle patentler üzerine odaklanan farklı biçimleri;
- Avrupa'da biyoteknolojinin inovasyondaki rolü; ve
- Patent bilgilerinin inovasyon göstergeleri konusunda nasıl kullanılacağı.

1. Fikri Mülkiyet ve Biyoteknoloji

Biyoteknoloji genel olarak, birbiriyle örtüşebilen üç alt bölüme ayrılır:

- Sağlık biyoteknolojisi veya *kırmızı biyoteknoloji* ilaç keşiflerinde (insülin, eritropoetin, vs.) önemli bir rol oynamakta olup günümüzde hastalar üzerinde elde edilen sonuçların geliştirilmesine, gelecek içinse henüz karşılanmamış tıbbi ihtiyaçlara yönelmektedir;
- Tarım biyoteknolojisi veya *yeşil biyoteknoloji* bitkilerin hastalıklara karşı direnç kazanabilmesi, herbisitlere veya zorlu çevre koşullarına karşı tolerans geliştirebilmesi veya daha az girdiyle (su, gübre, vs.) daha fazla verim alınabilmesi için kullanılır;
- Endüstriyel biyoteknoloji veya *beyaz biyoteknoloji*, biyoteknolojinin "üçüncü dalgasını" temsil etmektedir çünkü sağlık ve tarım alanlarındaki inovasyonu takip eder; bu sektör biyoteknoloji temelli araçların geleneksel endüstriyel proseslere ("biyoproses") uygulanmasını ve biyo-temelli ürünlerin (biyoyakıt, biyoplastik ve biyo-temelli kimyasallar) üretimini kapsar. Bu teknolojiye mantar, maya, bakteri (aynı zamanda "biyokatalizör" olarak anılırlar) gibi enzimler ve/veya mikroorganizmalar, ara ve nihai ürünleri daha verimli bir şekilde etmek, proseslerin ve ürünlerin çevresel etkilerini azaltmak ve/veya yenilenebilir kaynaklardan yeni ürünler meydana getirebilmek için kullanılırlar.

Prensipte, bu farklı sektörlerdeki araştırma faaliyetleri neticesinde elde edilen sonuçlar FMH ile korunabilir. Bu nedenle biyoteknoloji temelli bir sanayi koluna dahil olan bütün aktörler, aşağıdaki konular açısından, farklı Fikri Mülkiyet (FM) türleriyle ve sistemin tanıdığı bağlantılı haklarla ilgili temel bir anlayışa sahip olmalıdırlar:

- ✓ Hangi sonuçların korunabildiği;
- ✓ Kullanabilecekleri FM hakları;
- ✓ Bu hakların hangi şartlara tabi olduğu;
- ✓ Bu hakların süresinin ne kadar olduğu.

1.1 Biyoteknoloji alanında Fikri Mülkiyetin farklı şekilleri

Biyoteknoloji şirketleri tarafından yaratılan FM; aşular, tohumlar, bitkiler, tıbbi cihaz ve yazılımlar gibi birçok biçimde karşımıza çıkmakla birlikte aynı zamanda markaları, alan adlarını ve diğer türleri de kapsayabilir. Bu farklı varlıkların birçoğu birden fazla sayıda FM koruması biçimini gerektirebilir. Biyoteknoloji sektörüyle en bağlantılı FM biçimi patentlerdir, ancak uygulanabilirliği olan başka formlar da bulunmakta ve pratikte kullanılmaktadır. Aşağıda yer alan Tablo 1² biyoteknoloji inovasyonunu korumak için kullanılabilen farklı FM koruma biçimlerini özetlemektedir.

Patentler	<ul style="list-style-type: none"> • Yalıtılmış polinükleik asitler, peptitler ve polipeptitler, enzimler, mikroorganizmalar, virüsler, vektörler, antikorlar, proplar, aşular, kompozisyonlar, ekspresyon sistemleri, hücre dizileri, bitkiler, tohumlar, transgenik organizmalar, bunları hazırlama ve kullanma yöntemleri; • tıbbi cihazlar
Markalar	<ul style="list-style-type: none"> • Sözcükler/isimler, bilgisayar ikonları, grafik tasarımlar, çoklu ortam unsurları veya bunların kullanımı; • tıbbi cihazlar
Tescilli Tasarımlar	<ul style="list-style-type: none"> • Tıbbi cihazlar, biyokimyasal, biyofiziksel veya biyoelektrokimyasal aparatlar
Ticari sırlar / know-how	<ul style="list-style-type: none"> • Laboratuvar defterleri, tasarım defterleri, müşteri bilgileri, belgelenen dahili prosesler, terapötik onay için üretilen klinik veriler üzerindeki "veri inhisarı"
Bitki ıslahçı veya bitki çeşidi hakları	<ul style="list-style-type: none"> • Bitki çeşitleri, bitki çeşitlerinden üretim ve hasat materyali
Alan Adları	<ul style="list-style-type: none"> • İnternet adresleri

Tablo 1

FMH'nın planlanmasında, aktörün uzmanlık alanı, yapısı, öngörülen faaliyetleri ve ticari faaliyetle ilgisinin olup olmaması gibi bir dizi faktör etkilidir.

² Tablo "Biyoteknoloji Fikri Mülkiyet Yönetimi Kılavuzu", Spruson & Ferguson, 2008 temel alınarak detaylandırılmıştır.

FM İLE İLGİLİ KISA HATIRLATMA

PATENT

Bir şeyi yapmanın yeni bir yolunu sağlayan veya bir soruna yeni bir teknik çözüm sunan bir buluş, bir ürün veya bir usul için hak sağlayan yasal bir belgedir. Patent buluşun kamuya açıklanması karşılığında belirli bir süre boyunca münhasır hak sağlar. Patent sahibine, patent süresi boyunca yetkisiz üçüncü kişilerin bir ürünü, bir usulü veya patentli bir usulle elde edilen bir ürünü üretmesini, kullanmasını, satmasını, satışını teklif etmesini veya bu amaçlarla ithalini önleme hakkı sağlar.

MARKA

Belirli bir mal veya hizmetin belirli bir kişi veya firma tarafından üretildiğini veya sağlandığını belirten "ayırt edici işaret"tir. Belirli bir ürün veya işlemin ticarî ismi için alınabilir.

TELİF HAKKI ve BAĞLANTILI HAKLAR

Yaratıcı işlerin -yazılımlar dahil- başkaları tarafından kopyalanmasını önlemekle birlikte fikirleri, prosedürleri, işletim yöntemlerini veya matematiksel kavramları kapsamaz. Telif hakları bir ürünle ilgili olarak geliştirilen literatür için geçerli olabilir.

TESCİLLİ TASARIM HAKKI

Bir nesnenin işlevsel olmayan görsel tasarımını koruyan FMH olarak tasarımı geliştiren kişiye verilir. Endüstriyel tasarım Yaşam Bilimleri ve biyoteknoloji alanında da yine aynı şekilde, daha çok cihazın görünüş ve estetiğiyle ilgilidir.

ALAN ADI

Alan adı bir internet sitesinin ana adresidir. Daha açık belirtmek gerekirse, bir alan adı bir veya arka arkaya gelen birden çok kısımdan meydana gelir ve sınırı noktalarla koyulur, falanca.com gibi. Alan adları, bir ürün veya hizmetin kaynağını tanımlıyorlarsa "ayırt edici işaret" gibi korunmaya uygundur.

BİTKİ ISLAHÇI HAKLARI

Aynı zamanda bitki çeşidi koruma hakları olarak da bilinir. Yeni, farklı, yeknesak ve durulmuş bir bitki çeşidinin islahçısına verilen haktır. Islahçıya yeni bir çeşidin üretim materyali (tohum, çelik, aşı kalemi, doku kültürü dahil) ve hasat edilen materyal (kesilmiş çiçekler, meyve, yapraklar) üzerinde birkaç yıl boyunca inhisari kontrol sağlarlar.

TİCARİ SIR ve KNOW-HOW

FM'in kıymetli biçimleridir. "Gizli iş bilgileri", "know-how" ve "ticari sır" terimleri değişimli olarak sıklıkla kullanılır ancak esasında son ikisi iş, ticaret veya alım satım bağlamındaki gizli bilgilerin birer alt kümesidir. Ticari sırlar gizli tutuldukları sürece değerlidir ve bu da gizlilik sözleşmeleriyle sağlanır. Aslında, farklı bir FM biçimi olarak kabul edilmelerine rağmen sistemde bunlar için verilen bir hak bulunmamaktadır³.

1.2 Biyoteknolojik buluşlarla ilgili patentler

Diğer teknolojik alanlarda olduğu gibi biyoteknoloji patentleri de çalışma şekli, yapılış şekli ve hatta kullanma şeklini içermek suretiyle teknik inovasyonu korumak üzere kullanılır. Bir buluşun belirli bir bölgede belirli bir süre boyunca sahibinin izni olmaksızın başkaları tarafından üretilmesini, kullanılmasını, satılmasını, satışının teklif edilmesini veya ithal edilmesini önlemek için buluş sahibine münhasır hak tanır⁴.

³ Ticari sır ve know-howların uygunluğu üzerine daha derin bir analiz için, European IPR Helpdesk'in internet sitesindeki [library](#) kısmında bulabileceğiniz "Gizli İş Bilgileri" bilgi notuna bakınız.

⁴ Avrupa'da, patent koruması başvurunun ilk yapıldığı tarihi takip eden 20 yıl boyunca geçerlidir.

Biyoteknoloji buluşları için patent korumasının mantığı şu olgulara dayanmaktadır:

- Patent sayesinde buluşunun yeni bir biyoteknolojik ürünün geliştirme maliyetlerini karşılamasına imkan tanınır;
- Patentler yeni teknolojinin toplum faydası için açıklanmasını gerektirir. Bilimsel yayınların yeni keşif çabalarını ve yeni sorgulama konularını ortaya çıkarması gibi, yeni teknolojinin kamuoyuna açıklanması da rakip firmaları daha ileri inovasyonlara ve geliştirmelere teşvik eder. Bu nedenle patentler zengin birer teknik bilgi kaynağıdır.

Diğer patentler gibi biyoteknoloji patenleri de şunları içerir:

- Buluşun özel ayrıntılar ve tekniğin bilinen durumuyla kıyaslandığında ortaya koyduğu avantajlar yoluyla tarifi ve örnekler;
- Koruma istenen konuları tanımlayan bir istem takımı. Biyoteknolojide istemler daha çok şunlarla ilgilidir:
 - Ürün istemleri
 - Kullanım istemleri
 - Üretim yöntemi istemleri

Biyoteknoloji patentlerinin karakterize edici özelliği, bunların tanımlı bir Patent Sınıflandırma kodu listesine dahil patentler olarak tanımlanmalarıdır.

Biyoteknolojik buluşların patentlenebilir kabul edilmesi için gereken kriterler diğer teknoloji alanlarındaki buluşlarla aynıdır.

Bir buluşun patentlenebilir olması için:

- Bir keşif değil bir **buluş** olması ve istisnalar listesinde yer almaması gerekir;
Örn. keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler...
Örneğin bir genin dizilimi veya kısmi dizilimi gibi doğal maddelerin keşfi patentlenemez çünkü teknik sorunun ve bunun giderilmesine yönelik olan çözümün bir tarifi yapılmadığı sürece bunlar teknik öğreti niteliği taşıyor ve buluş olarak kabul edilmez (Avrupa Patent Sözleşmesi (EPC) Md.52(2)(a)).
- **Yeni** olması gerekir (teknik bilinen durumuna ait olmamalıdır);
- **Buluş basamağı** içermesi gerekir (ilgili disiplinde uzmanlığa sahip herhangi bir kişi tarafından kolaylıkla düşünülebilir olmamalıdır);
- **Sanayiye uygulanabilir** olması gerekir (sanayide kullanılabilirdir).

1.2.1. Neler patentlenebilir ve neler patentlenemez

Avrupa Patent Sözleşmesi⁵, belirli buluşların patentlenebilirliğine bazı istisnalar getirmektedir ve bunlar çoğunlukla biyoteknoloji alanı için geçerlidir.

Bu istisnalar aşağıda sıralanmıştır:

- Ticari kullanımı **ahlaka veya "kamu düzenine" aykırı** kabul edilebilen **herhangi bir buluş** ve özellikle de aşağıdakilerle ilgili olanlar:
 - (a) İnsan klonlama prosesleri;
 - (b) İnsanların germ hattı genetik kimliğini değiştirmeye yönelik prosesler;
 - (c) İnsan embriyolarının endüstriyel veya ticari amaçlarla kullanılması;
 - (d) İnsanların veya hayvanların tıbbi faydasına belirgin bir katkı sağlamaksızın, hayvanların acı çekmelerine neden olacak şekilde genetik kimliklerini değiştirme prosesleri ve ayrıca bu proseslerin sonucunda ortaya çıkan hayvanlar⁶.
- Bitki ve hayvan üretimi için **bitki ve hayvan çeşitleri** veya **önemli ölçüde biyolojik olan prosesler**. Bitkilerin veya hayvanların üretimine yönelik bir proses, tamamen çaprazlama veya ayıklama gibi doğal yollardan meydana geliyorsa, önemli ölçüde biyolojiktir⁷. Bitki çeşitleri, AB dahilinde temeli Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Uluslararası Birliği'ne (UPOV) dayanan, özellikle bitki ıslahı prosesine uyarlanan ve ıslahçıları yeni bitki çeşitleri geliştirmeye teşvik etme amacıyla geliştirilen *sui generis/kendine özgü* bir FM koruma biçimi sağlayan Topluluk bitki çeşitleri hakları sistemi ile korunabilmektedir.
- İnsan ve hayvan bedenine yönelik **tedavi yöntemleri**, başka bir deyişle insan veya hayvan bedenine uygulanan **ameliyat** veya **terapi yoluyla tedavi yöntemleri** ve **teşhis yöntemleri**. Buradaki mantık, tıp doktorlarının ettikleri Hipokrat Yemininin kendilerini zorunlu tuttuğu şeyleri yapmalarının yani etik tıbbi uygulama gerçekleştirmelerinin asla engellenmemesi gerektiğidir.

⁵ Bkz. EPC Madde 53.

⁶ Bkz. EPC Madde 28.

⁷ Bkz. EPC Madde 26. EPO'nun Genişletilmiş Temyiz Kurulu bu istisnaya bir açıklık getirmiş ve Broccoli I Vakası G 2/07'de yer alan "temelinde biyolojik olan prosesler" in anlamını şu şekilde yorumlamıştır: *bitkilerin bütün genomlarının eşey çaprazlanması ve sonradan bitkilerin ayıklanması adımlarını içeren veya bunlardan meydana gelen bitkilerin üretimi için bir mikrobiyolojik olmayan proses, EPC Madde 53(b) kapsamında "önemli ölçüde biyolojik" olmasından dolayı prensip olarak patentlenebilirlik dışıdır. Bu gibi bir prosesin kabul edilmeme [...] nedeni sadece bitkilerin bütün genomlarının eşey çaprazlanması ve sonradan bitkilerin ayıklanması adımlarının uygulanmasını mümkün kılan veya destekleyen bir teknik yapıya sahip bir adım [...] içermesi değildir. Ancak, eğer, bu gibi bir proses üretilen bitkinin genomuna bir özellik katan veya üretilen bitkinin genomunun bir özelliğini değiştiren ilave bir teknik adım [...] içeriyorsa, [...], bu durumda proses EPC Madde 53(b)'ye göre patentlenebilirlik dışında bırakılmaz.*

Ancak, EPC Yönetmeliğinin 26 ve 27. Maddelerine göre:

- **Biyoteknolojik buluşlar** “biyolojik malzemeden veya sayesinde biyolojik malzeme üretilen, proses edilen veya kullanılan bir prostesten meydana gelen veya bunları içeren bir ürünle ilgili buluşlar” olarak tanımlanmıştır;
- **Biyolojik malzeme** “genetik bilgiler içeren ve kendi kendine çoğalabilen veya bir biyolojik sistem içinde çoğaltılabilen herhangi bir madde” anlamına gelmektedir. Bu tanım, yaşayan organizmaları ve DNA’yı da kapsamaktadır;
- **“Biyoteknolojik buluşlar** şu durumlarda yine patentlenebilir:
 - (a) doğal çevrelerinden izole edilmiş olan veya önceden doğada meydana gelmiş olsa bile bir teknik prosesle üretilen **biyolojik malzemeler**;
 - (b) buluşun teknik uygulanabilirliği belirli bir bitki veya hayvan çeşidiyle sınırlandırılmamışsa, **bitkiler** ve **hayvanlar**;
 - (c) **Mikrobiyolojik** veya başka bir **teknik proses** veya bir bitki veya hayvan çeşidi dışında **böyle bir prosesle elde edilen ürün**” (EPC Yönetmelik Madde 27).

EPC’ye üye olan bütün ülkelerce yürürlüğe alınan **biyoteknolojik buluşların** yasal yönleriyle ilgili 98/94/EC sayılı Direktif, EPC’yle birlikte EPO’nun biyoteknoloji uygulamalarının patentlenebilirliğine karar verme temellerini sağlamaktadır ve etik konulara daha büyük ölçüde odaklanmaktadır.

EPC hükümlerinin yanı sıra, Direktif’te şu konular dışarıda bırakılmaktadır:

- İnsan vücudunun bir bütün olarak, tüm gelişimsel evrelerinde patentlenmesi;
- İnsanların germ hattı genetik kimliklerini değiştirmeye yönelik prosesler ve insan embriyolarının endüstriyel veya ticari amaçlarla kullanımı.

Aşağıda yer alan Tablo 2⁸ biyoteknoloji alanında nelerin patentlenebilir ve nelerin patentlenemez olduğunu özetlemektedir:

⁸ Tablo 2 “Yaşam üzerine patentler? Biyoteknolojik buluşların patentlenmesi için Avrupa kanunları ve uygulamaları”, Avrupa Patent Ofisi, Münih, Almanya, 2009 kullanılarak hazırlanmıştır.

Neler patentlenebilir?	Neler patentlenemez?
<p>Genler ve nükleik asit molekülleri Örn.: - hastalıklarla ilgili teşhise yönelik genler, - antisens, - terapiye yönelik siRNA molekülleri</p>	<p>Bilinen bir işlevi olmayan dizilimler Örn.: - Otomatik dizilimden elde edilen İfadelemiş Dizilim Etiketleri (EST)</p>
<p>Proteinler Örn.: - insülin - terapiye yönelik eritropoetin - ilaç taramasına ilişkin hücrel reseptörler</p>	<p>Belirgin herhangi bir tıbbi yararı olmaksızın acı çeken, genetiği değiştirilmiş hayvanlar Örn.: - yalnızca kozmetik testlerinde kullanılan genetiği değiştirilmiş bir hayvan</p>
<p>Enzimler Örn.: - toz deterjan için proteaz - biyo-yakıt üretimi için selüloz degrade eden enzimler</p>	<p>Bitki çeşitleri (kendi başlarına) Örn.: - Golden delicious elması</p>
<p>Antikorlar Örn.: - kanser tedavisi için - gebelik testleri - teşhis</p>	<p>Hayvan çeşitleri Örn.: - Holstein ineği</p>
<p>Virüs ve virüs dizilimleri Örn.: - hepatit C virüsü - kan testi için HIV - aşı ve terapilerin geliştirilmesi</p>	<p>İnsan embriyoları</p>
<p>Hücreler Örn.: - lösemi tedavisi için hematopoetik kök hücreler</p>	<p>Zorunlu olarak insan embriyolarının kullanımını ve imhasını gerektiren prosesler</p>
<p>Mikroorganizmalar Örn.: - biyoremediasyon için bakteri - gıda üretimi için maya</p>	<p>İnsan germ hücreleri (sperm, oosit)</p>
<p>Transgenik Bitkiler Örn.: - herbisite dayanıklı soya fasulyesi - Provitamin A biriktiren altın pirinç - kuraklığa dayanıklı bitkiler - atmosferden CO2 yakalamak için algler ve genetiği değiştirilmiş maya</p>	<p>İnsan-hayvan melezi</p>
<p>Transgenik Hayvanlar Örn.: - genetiği değiştirilmiş "onko-fare" gibi araştırmaya yönelik hastalık modelleri - ksenotransplantasyon için donör hayvanlar - süt içinde ilaç üreten süt veren hayvanlar</p>	<p>Tablo 2</p>

2. Avrupa'da Biyoteknoloji ve İnovasyon

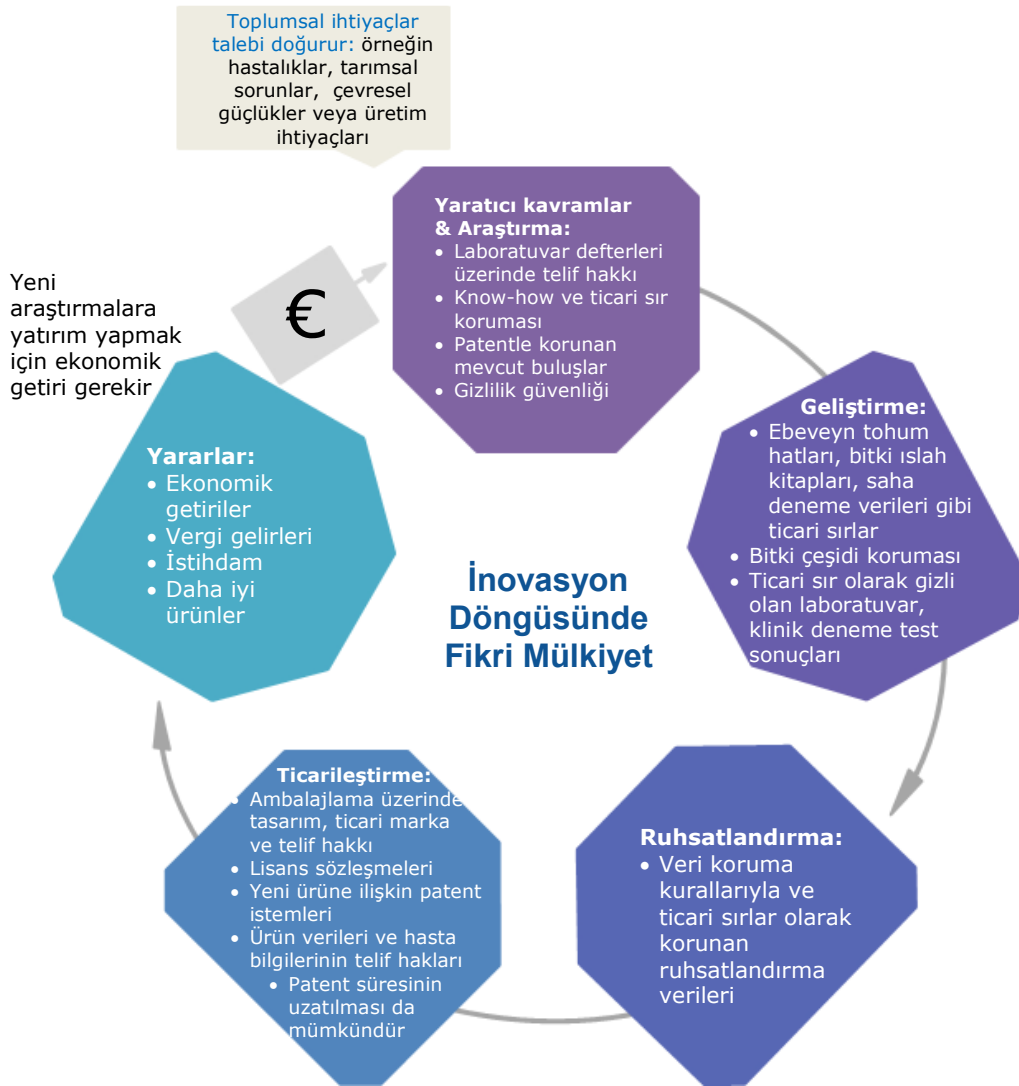
Biyoteknolojinin Avrupa'daki endüstri sektörlerinin modernizasyonuna belirgin katkıları bulunmaktadır. Geniş bir yüksek teknolojili uygulama yelpazesi sayesinde AB'nin pazardaki rekabet yeteneğinin gelişmesi, ekonomik büyümenin artması ve Avrupa vatandaşlarının refah seviyesinin yükselmesi konularında gittikçe artan bir rol oynamaktadır. Biyoteknoloji, çeşitli sektörlerdeki inovasyon süreçlerinde gerçekleştirilen radikal değişikliklerin itici gücü haline gelmiştir.

2.1 İnovasyon döngüsü

İnovasyon bir döngü olarak tanımlanabilir (inovasyon döngüsü) çünkü esasında inovasyon sürekli bir keşif, doğrulama, tescil ve ticarileştirme süreci olup bu süreç sayesinde daha ileri inovasyonlar için yatırım olarak kullanılacak değerlerin yaratılması sağlanır.

Biyoteknoloji sektöründeki inovasyon döngüsü karmaşık, pahalı ve uzun sürelidir ve başarı garantisi yoktur. Aşağıdaki şemada⁹ bu döngünün kilit safhaları özetlenmektedir. **Toplumsal ihtiyaçlar** kamu kuruluşlarındaki ve özel şirketlerdeki araştırmacıları, **yaratıcı yeni fikirler ve kavramlar** ortaya çıkarmaları için teşvik eder. Bu gibi araştırmalar yoluyla sıklıkla yeni ürünlerin **geliştirilmesi** sağlanır. Birçok sektörde, bu ürünler daha sonra **ruhsatlandırmaya** tabi olurlar ve bu onayın arkasından **ticarileştirme** gelir (doğrudan veya dolaylı olarak lisans sözleşmeleriyle). Bu yeni ticarileştirilmiş ürünler işletmelere, araştırmacılara ve genel olarak topluma **yarar sağlar**, ancak satış gelirlerinin bir kısmı eninde sonunda **yeni araştırmalara yatırılır**.

⁹ Şema, [buradan](#) ulaşabileceğiniz "Fikri mülkiyet hakları yoluyla inovasyon nasıl desteklenir ve ekonomik ve sosyal değer nasıl yaratılır" isimli EuropaBio broşürüne dayanarak hazırlanmıştır.

FMH'nin inovasyon döngüsü içinde yerini bulmasıyla, aktörlerin (kamu ve özel geliştiriciler) çabalarının karşılığını almaları ve yeni teknolojilere ve ürün Ar-Ge'sine (yeniden) yatırım yapmaları sağlanır. Bu nedenle, Ar-Ge yatırımlarının meyvelerinin etkin bir şekilde korunması ve ihtiyatlı bir FM stratejisiyle yönetilmesi önemlidir çünkü FM sürekli inovasyonun arkasındaki itici güçtür.

2.2 Biyoteknoloji alanındaki inovasyon döngüsünün Avrupalı aktörleri

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'ne (OECD) göre¹⁰, iş sektöründe biyoteknoloji alanında faaliyet gösteren firmalar ve biyoteknoloji Ar-Ge'si alanında faaliyet gösteren firmalar dört gruba ayrılabilirler:

- Mal veya hizmet üretmek ve/veya biyoteknoloji Ar-Ge'si yapmak için biyoteknoloji kullanan **biyoteknoloji firmaları**;
- Biyoteknoloji Ar-Ge'si yapan **biyoteknoloji Ar-Ge firmaları**;

¹⁰ Endüstriyel biyoteknolojiden gelecekteki beklentiler, OECD, Paris, 2011.

- Mal ve hizmet üretimlerinin veya Ar-Ge'lerinin, en az %75'ini biyoteknolojiye tahsis eden **biyoteknoloji odaklı firmalar**;
- Toplam Ar-Ge'lerinin en az %75'ini biyoteknolojiye tahsis eden **biyoteknoloji Ar-Ge'si odaklı firmalar**.

Ancak bu listeye aşağıdakiler de eklenebilir:

- **Kamu sektörü biyoteknoloji Ar-Ge'si.** Üniversitelerin veya Kamu Araştırma Kurumlarının buluşları genellikle kavram kanıtlama veya prototip işlemlerinden dahi daha az çaba harcanarak yapılır (*bu kurumlar, kayda değer yeni bir teknoloji keşfedildiğinde kendi araştırma laboratuvarlarında geliştirilen inovasyonları piyasaya sürmek üzere FM kullanırlar*).
- **Bitki ıslahçıları** geleneksel ürün ıslah yöntemlerine ek olarak veya bunlarla birlikte biyoteknoloji Ar-Ge'si kullanırlar (marköre dayalı ıslah, yeni ıslah teknikleri, vs.)

2.3 Açık inovasyon: KOBİler, kamu araştırma kurumları ve büyük ölçekli şirketler arası işbirliği

İnovatif ürünlerin mutlaka bir uygulamalı araştırma faaliyetinden elde edilmiş olması şart değildir. Açık inovasyon, daha çok KOBİler arasında gittikçe daha fazla önem kazanmaktadır çünkü bu işbirliği süreci, yalnız kendi araştırmalarına bel bağlamaya gücü yetmeyen firmaların tercih edilir koşullar altında, diğer organizasyonlara ait FM'leri "kullanabilmesine" imkan tanır. Gerçekten de, inovasyon sadece bir FM koruması edinme çabası değildir, aynı zamanda FM kullanımı üzerinden rekabetçi avantaj geliştirebilmek için şirketlerin inovasyon döngüsü ve iş stratejileri içinde FM'nin nasıl işletildiğine dair bir kavrayış geliştirmesidir.

Akademi ve diğer kamu araştırma kurumları: Bunların açık inovasyon içindeki rolleri esastır. Birçok üniversitenin bu konularla ilgilenen ve yeni Ar-Ge faaliyetleri için kayda değer ilave kaynaklar üreten teknoloji transfer ofisleri vardır.

KOBİler: Üstlendikleri rol göz ardı edilemez. Bu nedenle, endüstriyel biyoteknolojide ve farmasötik sektörlerde KOBİler birçok inovasyonun ilk geliştirilme aşamasındaki kilit oyuncular olup tarımsal biyoteknolojide ise üniversitelerle yapılan işbirlikleri büyük inovasyonlara imkan tanır. Dahası, KOBİlerin ilk ortaya çıkışları genellikle bir üniversite start-up firmasının, daha büyük şirketlerin lisanslama ve hatta kalıcı olarak devralma yoluyla ilgilenebileceği umut veren bir inovasyonu temel alması şeklinde gerçekleşir. Bu yolla, start-up'lar için risk sermayesine erişim araştırma safhasında kolaylaştırılmış olur.

Daha büyük ölçekli şirketler: Kendi ürünlerini geliştirirler ancak ürünün başarılı bir şekilde geliştirilebilmesi için üniversitelerle ve kamu araştırma kurumlarıyla işbirliğine girerler. İşbirlikleri genellikle lisans ücreti karşılığı yapılan

lisans sözleşmeleri şeklinde kurulur. Kimi durumlarda, FM haklarının mülkiyeti devredilir veya KOBİler satın alınır.

3. Uygulama tavsiyesi: Biyoteknoloji patent göstergeleri nasıl kullanılır?

Patentler bütün teknoloji alanları için önemlidir ancak muhtemelen biyoteknoloji gibi yeni ve uzmanlık gerektiren alanlarda daha da önemlidir çünkü diğer göstergeler tarafından yakalanamayabilecek bilgiler içerebilir. Gerçekte, OECD'ye göre, patent bilgileri küçük şirketler için asli önem taşır çünkü bu sayede küçük şirketler önceki buluşlar temelinde şekillenen yeni fikirler üretebilir ve bu fikirleri uygulanabilir birer ürün olarak geliştirebilirler¹¹. Dolayısıyla, bu sektördeki aktörlerin patent veri tabanlarından ve bunların nasıl kullanıldığından haberdar olmaları gerekir.

3.1 Biyoteknoloji patentleri nasıl bulunur?

Diğer patentler gibi biyoteknoloji patentleri de iki temel tür araç kullanılarak bulunur:

- *Ücretsiz veri tabanları*. EPO, WIPO ve kimi Ulusal Patent Ofisleri gibi organizasyonlar kendi internet sitelerinde patent bilgilerine ücretsiz erişim sağlamaktadır. Örneğin, özel bir girişim olarak Google ABD Patentlerinin ve EP patentlerinin tam metinlerinden oluşan veri tabanına erişim sunmaktadır;
- *Ticari patent veri tabanları*, kullanım için ücret talep eden özel şirketler tarafından yürütülür. Bütün patent literatürünü veya sektörel patent bilgilerini kapsayan veri tabanına erişim sağlarlar;
- *Branş Organizasyonlarının patent duyuruları*. Örneğin, Alman bitki ıslahçıları birliği (BDP) yeşil biyoteknoloji alanındaki yeni (yayınlanmış/verilmiş) patentlere ilişkin genel bilgileri aylık olarak yayınlar.

Patent veri tabanı örnekleri:

Ücretsiz (internette mevcut olanlar): Google Patents; Espacenet; USPTO; Patent Scope; Eurasian Patent Organisation

Ticari: Questel-Orbit; Matheo Software Patent; STN; Thomson Innovation; Derwent

¹¹ Alıntı "Biyoteknoloji istatistikleri için bir çerçeve".

Patent belgesi, patentin hızlı ve kolay bir şekilde ilgili teknolojiyle bağlantısının kurulabilmesi için analiz edilebildiği birkaç bölüm içerir. En işe yarar bölümler şunlardır:

- Buluşun başlığı;
- Buluşun açıklandığı özet bölümü;
- İstem takımı;
- Patent sınıflandırma kodları.

Bu sınıflandırma kodları patent belgesinin teknik içeriğinin düzenlenmesine ve dizinlenmesine yarar. Biyoteknoloji söz konusu olduğunda patentler, belirli/tanımlı bir patent sınıflandırma kodu listesine ait patentler olarak tarif edilir.

Patent inceleme süreci sırasında patent inceleme uzmanları tarafından belirlenen patent sınıflandırma kodları buluşun teknik alanına göre gruplandırılmasına ve böylece belirli bir teknolojik alana ait patentlerin tanımlanmasına yardımcı olur. Bu kodlar hiyerarşik olarak düzenlenir ve bölümlere ve altbölümlere ayrılır.

AB’de kendi teknolojilerini geliştirmek isteyen kuruluşlara yönelik temel patent sınıflandırma sistemleri şunlardır: Uluslararası Patent Sınıflandırması (IPC), Avrupa Patent Sınıflandırması (ECLA) ve Ortak Patent Sınıflandırması (CPC). Bu sistemler, patentlerin ve faydalı modellerin teknolojinin farklı alanlarına göre sınıflandırılabilmesi için lisandan bağımsız sembollerin hiyerarşik bir sistemini sağlamaktadır.

Biyoteknoloji sektöründe patentlerin çoğunluğunun Uluslararası Patent Sınıflandırma altsınıfları olan C12M ila C12S içinde sınıflandırıldıkları görülebilir. Ancak yalnız bu iki altsınıfı kullanarak biyoteknoloji patentlerini sınıflandırmak oldukça zordur.

Genel anlamda, teknoloji alanı ne kadar genişse, sınıfların tanımlanması da o derecede zordur çünkü bu durumda sınıflar farklı üst seviye kategorilere dağılıp muhtemelen ilgisiz diğer teknolojilerle karıştırılır.

Bu nedenle, örneğin biyoteknoloji sınıflarının listesi IPC’nin A, C ve G bölümleri altında toplanmış olsa da biyoteknoloji alanındaki belirli bazı patentler B, D ve E bölümleri altında da bulunabilirler ancak bunlar ayrı tutulamadıkları diğer teknoloji alanlarıyla karışmış durumdadırlar (örn. biyoenformatik G06F altına sokulabilir ancak bu sınıf diğer bilgisayarla ilişkili teknolojileri de içermektedir)¹².

¹² Patent aramasıyla ilgili daha fazla bilgi için European IPR Helpdesk internet sitesinin [library](#) bölümünde bulabileceğiniz “Patent Bilgileri Nasıl Aranır” bilgi notuna bakınız.

Biyoteknoloji alanındaki patentler için IPC kodu örnekleri: A01H1/00, A01H4/00, A61K38/00, A61K39/00, A61K48/00, C02F3/34, C07G(11/00,13/00,15/00), C07K(4/00, 14/00, 16/00, 17/00, 19/00), C12M, C12N, C12P, C12Q, C12S, G01N27/327, G01N33/(53*¹³, 54*, 55*, 57*, 68, 74, 76, 78, 88, 92)¹⁴.

Gelişen teknolojiler için patent sınıflandırma sisteminde henüz belirli bir kategori veya sınıf oluşturulmamış olabilir ve bu durum bu teknolojilerle ilgili patentlerin sonradan belirlenebilmesini zorlaştırır. Dolayısıyla belirli teknolojik alanlarla ilgili patentleri seçmek için IPC sınıflarına ve alt sınıflarına göz atılmalıdır ve/veya patent belgesinin metin alanı içindeki uygun anahtar kelimelerle arama yapılmalıdır. Bu gibi bir yöntemle alınacak sonuçlar, belirli bir alanla ilgili olmayan patentleri kapsamayabilir veya kapsayabilir, ancak yine de aynı teknoloji alanındaki inovasyonlara ilişkin nispeten iyi bir tablo elde edilmesini mümkün kılar.

3.2 İnovasyon göstergeleri biyoteknoloji patentlerinden nasıl elde edilir?

Bir patent belgesinde bulunan bilgilere dayanarak, **inovasyon göstergeleri** oluşturmak mümkündür. Bu önemli göstergeler genelde patent referans bildirimlerinde (bibliyografik referans bilgileri de denir) sağlanan bilgilerin yorumlanmasıyla elde edilir, ancak bunların bir kısmı yayınlardan ve iş bilgilerinden de elde edilebilir.

İnovasyon göstergeleri genelde patent bildirimlerinin referans alanları olarak adlandırılan bölümlerinde yer alan bilgilerin çapraz referansı ile oluşturulur. Özellikle bağlantılı bazı göstergeler aşağıdaki gibidir:

- Bir firmanın etkinliklerinin evrimi ("Patenti devralan" ve "Rüçhan tarihi" referans alanlarından alınan bilgiler);
- Firmanın faaliyet alanı ("Patenti devralan" / "IPC kodları" referans alanlarından);
- Ulusal pazarlara yönelik çıkarların evrimi ("Patent ailesi" / "Rüçhan yılı" referans alanlarından).

¹³ Yıldız işaretleri ile bu IPC kodlarının aynı zamanda tek basamağa kadar alt grupları da içerdiği gösterilmektedir. Örneğin G01N33/53 koduna ek olarak, G01N33/53(1), G01N33/35(2), vs. kodları da dahildir.

¹⁴ Alıntı "Biyoteknoloji istatistikleri için bir çerçeve".

Patent esaslı göstergelerin oluşturulmasıyla, kurumların teknolojik ilerlemeyi ve başarılı ticarileştirmeyi etkileyen faktörleri tahmin edebilmek için ampirik bilgileri kendi yararlarına kullanmalarına yardımcı olunabilir:

- Bir teknolojiyle ilgili Ar-Ge (veya diğer) faaliyetlere ilişkin çıkarımları ölçmek;
- Bir veya daha fazla rakip kuruluşun ve bunların teknolojik geliştirme faaliyetlerinin değerlemesini yapmak (patent araştırması);
- Teknoloji alanını analiz etmek ve teknolojik ilerlemeyi tahmin etmek.

Patentlerden elde edilen göstergeler, kilit konularda stratejik kararlar verirken kurumları bilgilendirmenize yardımcı olur. Buna bağlı olarak, örneğin Porter ve Cunningham¹⁵ herhangi bir teknolojik sektörü bilgilendirmek için kullanışlı olabilecek beş patent bilgilendirme uygulamasından bahsetmektedir:

- Teknolojik vurgu
- Teknolojik paylaşım
- Teknoloji büyüme oranı
- Patent kalitesi
- Ulusal profil

Daha özel olarak, biyoteknoloji alanındaki patent bilgileri şunları gerçekleştirmek için kullanılabilir:

- Bir biyoteknoloji şirketi için patent araştırması,
- Bir ürün, bir patoloji, bir cihaz, vs. için patent haritalama.

Biyoteknoloji sektörü için inovasyon göstergesi örnekleri:

Bir biyoteknoloji şirketi için patent araştırması	Bir patoloji için patent haritalama
<p>Yayın trendleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tarihe göre dağılım • Patent ailesi boyutlarının dağılımı • Patent başvurularının coğrafi dağılımı • Patent başvurularının coğrafi dağılım trendi • Devralan işbirliği ağı 	<p>Patent haritalama genel bakış</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patent başvurularının coğrafi dökümü • Başlıca patent başvuru sahipleri • Başlıca buluşçular • Başlıca akademik patent başvuru sahipleri • Patent başvurularının yasal durumu • Başlıca patent başvuru sahiplerinin başvuru gerçekleştirdiği ülkeler • Patent başvuru sahipleri ağı • Başlıca IPC alt sınıfları • Geriye doğru alıntı haritası • İstemde bulunan başlıca uygulama yolları • İstemde bulunan başlıca etki mekanizmaları • Patent başvurularının teknoloji dökümü

¹⁵ A. L. Porter and J. Cunningham, "Tech Mining: Exploiting new technologies for competitive advantage - Generating and presenting innovation indicators", s. 249-288, New York, 2005.

Alıntılar	Doğal ürünler ve geleneksel tıp
<ul style="list-style-type: none"> En çok alıntı yapılan patent ailesi En çok kendinden alıntı yapan patent aileleri İleriye/geriye doğru alıntı haritası "Şirket"ın patentlerinden alıntı yapan patentlerin evrimi 	<ul style="list-style-type: none"> Patent başvurularının coğrafi dökümü Başlıca patent başvuru sahipleri Başlıca buluşçular Başlıca patent başvuru sahiplerinin başvuru gerçekleştirdiği ülkeler Patent başvuru sahipleri ağı Başlıca IPC alt sınıfları Başlıca IPC sınıfları Geriye doğru alıntı haritası İstemde bulunulan başlıca uygulama yolları İstemde bulunulan başlıca doğal ürünler İstemde bulunulan başlıca etki mekanizmaları
Yasal	Formülasyon
<ul style="list-style-type: none"> Başlıca FM vekilleri Patent başvurularının yasal durumu Patent ofisi tarafından verilen patentler "Şirket"ın ABD Patentleri verme zamanı Toplam istemlerin ABD patenti başına dağılımı Avrupa patenti itirazı Başlıca patent devirleri Gerçek ve beklenen sona erme tarihi 	<ul style="list-style-type: none"> Patent başvurularının coğrafi dökümü Başlıca patent başvuru sahipleri Başlıca buluşçular Başlıca patent başvuru sahiplerinin başvuru gerçekleştirdiği ülkeler Patent başvuru sahipleri FM ağı Başlıca IPC alt sınıfları Başlıca IPC sınıfları Geriye doğru alıntı haritası İstemde bulunulan başlıca uygulama yolları İstemde bulunulan başlıca etki mekanizmaları
Buluşçular	Yeni kimyasal varlık
<ul style="list-style-type: none"> Başta ve sonda gelen buluşçular Yeni buluşçu sayısındaki evrim Başlıca buluşçu işbirlikleri 	<ul style="list-style-type: none"> Patent başvurularının coğrafi dökümü Başlıca patent başvuru sahipleri Başlıca buluşçular Başlıca patent başvuru sahiplerinin başvuru gerçekleştirdiği ülkeler Patent başvuru sahipleri FM ağı Başlıca IPC alt sınıfları Başlıca IPC sınıfları Geriye doğru alıntı haritası İstemde bulunulan başlıca uygulama yolları İstemde bulunulan başlıca etki mekanizmaları
Teknoloji	Cihaz
<ul style="list-style-type: none"> Başlıca 20 IPC kodu İlk 15 IPC kodunun evrimi Başvurusu yapılan başlıca patent türleri Başlıca patent türlerinin evrimi İstemde bulunulan başlıca patolojiler İstemde bulunulan başlıca patolojilerin evrimi İstemde bulunulan başlıca uygulama yolları İstemde bulunulan başlıca uygulama yollarının evrimi İstemde bulunulan başlıca etki mekanizmaları İstemde bulunulan başlıca etki mekanizmalarının evrimi 	<ul style="list-style-type: none"> Patent başvurularının coğrafi dökümü Başlıca patent başvuru sahipleri Başlıca buluşçular Başlıca patent başvuru sahiplerinin başvuru gerçekleştirdiği ülkeler Patent başvuru sahipleri FM ağı Başlıca IPC alt sınıfları Başlıca IPC sınıfları Geriye doğru alıntı haritası İstemde bulunulan başlıca cihazlar

Tablo 3¹⁶

¹⁶ Bu tablo Knowmade tarafından gerçekleştirilen ve [buradan](#) ulaşılabilen 2013 patent araştırmaları Acna ve Viropharma'dan elde edilen bilgilerden uyarlanmıştır

Yararlı Bilgiler

- "Biyoteknoloji istatistikleri için bir çerçeve", OECD, Paris, 2005:
<http://www.oecd.org/science/biotech/aframeworkforbiotechnologystatistics.htm>
- "Biyoteknoloji Fikri Mülkiyet yönetimi kılavuzu", Spruson & Ferguson, 2008: <http://www.spruson.com/biotechnology-intellectual-property-management-manual/>
- "Gizli iş bilgileri" bilgi notu: <http://www.iprhelpdesk.eu/node/1265>
- "Patent bilgileri nasıl aranır" bilgi notu:
<http://www.iprhelpdesk.eu/node/665>
- *Biyoteknoloji patentleri Avrupa kanun ve uygulamaları, Avrupa Patent Ofisi, Münih, Almanya 2014:*
[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/50e49b8a1ca12437c12575ad00372678/\\$FILE/biotechnology_brochure_en_2014.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/50e49b8a1ca12437c12575ad00372678/$FILE/biotechnology_brochure_en_2014.pdf)
- "Yaşam üzerine patentler? Biyoteknolojik buluşların patentlenmesi için Avrupa kanunları ve uygulamaları":
[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/50e49b8a1ca12437c12575ad00372678/\\$FILE/biotechnology_brochure_en.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/50e49b8a1ca12437c12575ad00372678/$FILE/biotechnology_brochure_en.pdf)
- "Fikri mülkiyet hakları inovasyonu ve ekonomik ve sosyal değer yaratımını nasıl destekler": <http://www.europabio.org/how-intellectual-property-rights-promote-innovation-and-create-economic-and-societal-value>
- "Endüstriyel Biyoteknolojiden gelecekteki beklentiler":
<http://www.oecd.org/sti/biotech/futureprospectsforindustrialbiotechnology.htm>

BİZİMLE BAĞLANTIYA GEÇİN

Yorum, tavsiye ve ayrıntılı bilgi için;

European IPR Helpdesk

c/o infeurope S.A.
62, rue Charles Martel
L-2134, Luxembourg

E-posta: service@iprhelpdesk.eu

Tel: +352 25 22 33 - 333

Faks: +352 25 22 33 - 334

©istockphoto.com/Dave White

Mustafa Çakır

European IPR Helpdesk Elçisi, Türkiye

Ege Üniversitesi EBİLTEM Teknoloji Transfer Ofisi
Ege Üni. Kampüsü, Bornova-İzmir, Türkiye

E-posta: mustafa.cakir@ebiltem.ege.edu.tr

Tel: +90 232 343 44 00 - 152

THE EUROPEAN IPR HELPDESK HAKKINDA

The European IPR Helpdesk, Fikri Mülkiyet ve Fikri Mülkiyet Hakları alanında, Avrupa Komisyonu tarafından fonlanan Araştırma ve Teknolojik Gelişim ve CIP programları çerçevesindeki mevcut ve muhtemel katılımcılara bilgi, danışmanlık ve eğitim vermeyi amaçlayan Avrupa Komisyonu girişimidir. Bunun yanı sıra European IPR Helpdesk, KOBİ'lerin imzalayacakları ve özellikle Avrupa İşletmeler Ağı tarafından aracılık edilen uluslararası işbirliği anlaşmalarının fikri mülkiyet ile ilgili bölümlerinin müzakeresi ve sonuçlandırılması hususlarında destek hizmeti de sunmaktadır. European IPR Helpdesk tarafından sunulan tüm hizmetler ücretsizdir.

Yardım Hattı (Helpline): Yardım Hattı hizmeti, fikri haklar konusundaki sorularınızı üç iş günü içinde yanıtlamaktadır. Konu ile ilgili web sitemize üye olabilir (www.iprhelpdesk.eu), telefon veya faks ile tarafımıza ulaşabilirsiniz.

Web Sitesi: Fikri Mülkiyet Hakları ve Fikri Mülkiyet Yönetimi'nin farklı alanlarında, özellikle AB tarafından fonlanan programlarla ilgili fikri mülkiyet haklarına ilişkin sorular konusunda, ayrıntılı bilgiye ve yardımcı dokümanlara web sitemiz aracılığıyla erişebilirsiniz.

E-Bülten ve Yayınlar: Fikri Haklar ile ilgili son gelişmeleri, uzmanların bu konuda yazdıkları makaleleri ve vaka analizlerini (*case studies*) e-bülten ve yayınlarımıza abone olarak takip edebilirsiniz.

Eğitimler: Dokuz ayrı modülden oluşan eğitim serimizle ilgileniyorsanız, bizlere ulaşın: training@iprhelpdesk.eu

YASAL SORUMLULUK REDDİ

Bu bilgi notu, ilk olarak, European IPR Helpdesk'in Avrupa Komisyonu ile bir hizmet anlaşması çerçevesinde faaliyet gösterdiği önceki döneminde (2011-2014) oluşturulmuştur.

2015 yılından itibaren ise European IPR Helpdesk, Avrupa Birliği Horizon 2020 araştırma ve inovasyon programı bünyesinde 641474 numaralı Hibe Anlaşması ile fonlanan bir proje olarak yürütülmektedir. Proje, Avrupa Komisyonu İç Pazar, Sanayi, Girişimcilik ve KOBİler Genel Müdürlüğü'nün (Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs Directorate-General) politika rehberliğinde, Avrupa Komisyonu'na bağlı KOBİ'ler için Yürütme Ajansı (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises -EASME) tarafından yönetilmektedir.

Bu bilgi notu AB'nin finansal katkısıyla geliştirilmiştir ancak dokümandaki görüşler yazarlara ait olup, EASME veya Avrupa Komisyonu'nun görüşlerini yansıtmamaktadır. EASME veya Avrupa Komisyonu veya EASME-Avrupa Komisyonu adına görev yapmakta olan kişiler, bu bilgilerin kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

European IPR Helpdesk, yüksek kalitede bir hizmet sunmayı hedef edinmiş olsa da, bu dokümandaki bilgilerin doğruluğu veya eksiksizliğini garanti etmemektedir. Avrupa Komisyonu ve European IPR Helpdesk konsorsiyumu üyeleri, bu dokümandaki bilgilerin kullanımı veya bu bilgilere güvenilmesinden kaynaklanan zararlardan sorumlu tutulamaz.

Yasal sorumluluk reddi beyanının tümü için: www.iprhelpdesk.eu

Bu çalışma, Avrupa İşletmeler Ağı ortaklarından Ege Bilgi ve Yenilik Merkezi (EBIC Ege) bünyesinde görev alan European IPR Helpdesk Elçisi Mustafa Çakır tarafından tercüme edilmiştir/uyarlanmıştır. Tercümesi/uyarlaması yapılan bu çalışmanın orijinali, European IPR Helpdesk'ten ücretsiz olarak temin edilebilir. European IPR Helpdesk, söz konusu tercüme/uyarlama nedeniyle meydana gelen içerik değişikliği veya kayıbdan sorumlu tutulamaz.

© Avrupa Birliği (2014)